

POLITICA ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE A Î.S. REZERVAȚIA NATURALĂ „CODRII”

I. SCOPUL POLITICII ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE

1. Politica antifraudă și anticorupție este elaborată pentru a consolida controalele interne, care să ajute detectarea și prevenirea fraudei și a altor activități ilegale, desfășurate în detrimentul intereselor financiare, patrimoniale și de imagine ale Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”.
2. Scopul principal al politicii este crearea unui mediu instituțional intern care să defavorizeze inhibarea fraudei, contribuind la conștientizarea riscurilor și a consecințelor de fraudă și anticorupție.

II. DOMENIUL DE APLICARE

3. Prevederile prezentei Politici se aplică fraudelor și suspiciunilor de fraudă, care implică personalul Rezervației Naturale „Codrii” și care după caz ale subdiviziunilor din subordine în raport cu alte părți, cu relații de natură financiară și/sau non-financiară.
4. Activitatea de investigare a fraudei/suspiciunii de fraudă va fi efectuată indiferent de nivelul riscului asociat, poziția ocupată, sau relația contrapărții cu Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”.

III. NOȚIUNI GENERALE

5. **Frauda** reprezintă orice act ilegal, caracterizat prin înșelăciune, disimulare sau trădare a încrederii, comise de persoane în scopul obținerii avantajelor financiare, bunurilor sau serviciilor, eschivării de la efectuarea plăților obligatorii, sau garantarea altor avantaje personale ori de afaceri. Frauda presupune inclusiv obținerea la moment sau provocarea pe viitor a unor beneficii sau avantaje necuvenite, ca rezultat al raportării financiare frauduloase, însușirii ilegale de active, neconformității cu actele normative, știrbirii imaginii și reputației Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”.
6. **Abuzul** reprezintă utilizarea intenționată, necuvenită sau necorespunzătoare a bunurilor, echipamentelor, resurselor entității, inclusiv depășirea împuternicirilor atribuite personalului, în scopul obținerii unor avantaje materiale, sau de alt gen.
7. **Corupția** presupune folosirea ilegală de către angajat a funcției deținute în scopul primirii personal sau pentru o terță persoană a unor beneficii nemeritate, cum ar fi bunuri materiale/ nemateriale sau avantaje; darea de mită; luarea de mită; traficul de influență, etc..
8. Elementele care formează conceptul de **triunghi al fraudei**, necesar în prevenirea fenomenului respectiv, sunt următoarele:
oportunitatea - situațiile și circumstanțele care favorizează comiterea fraudelor, cum ar fi activități, procese, asupra cărora persoanele au acces necontrolat.

justificarea (conștientizarea) - necesitatea persoanelor să-și justifice acțiunile frauduloase în propria minte, acceptând psihologic propriile acțiuni conform principiului anormalității - „contrar regulilor stabilite”.

motivația - reprezintă depășirea/înfrângerea onestității oamenilor, generată de presiunea financiară/stimulente - obținerea de mijloace financiare, bunuri materiale, servicii, avantaje, etc.

IV. PRINCIPII ȘI INSTRUMENTE

9. Conducerea Rezervației Naturale „Codrii” promovează o politică de toleranță zero în legătură cu fraudă, mobilizând toți angajații să acționeze, în toate circumstanțele demn și imparțial, cu onestitate și integritate, să nu facă abuz de poziția ocupată, să protejeze toate resursele încredințate. La nivelul Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”, politica anti-fraudă este promovată prin următoarele:
- promovarea principiilor de conduită etică și integritate morală;
  - investigarea internă a oricăror semnalări de fraudă, dacă acestea conțin suficiente probe sau detalii privind fraudă comisă sau presupusă;
  - sesizarea organelor abilitate, în cazul constatării faptelor de fraudă;
  - întreprinderea măsurilor în vederea recuperării oricăror pierderi materiale și de imagine, rezultate din fraudă;
  - aplicarea măsurilor disciplinare asupra responsabililor de stabilire a măsurilor de control și supraveghere, în admiterea erorii, care au condiționat fraudă;
  - raportarea imediată a tuturor fraudelor/suspiciunilor de fraudă Directorului Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”.
  - asigurarea transparenței politicii antifraudă prin plasarea acesteia pe pagina web a Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”.

V. RISCURI DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE

10. Scopul gestionării riscului este de a permite managementului entității să identifice elementul de nesiguranță privind atingerea obiectivelor stabilite și riscul asociat acestuia, astfel încât să aibă oportunitatea de a spori capacitatea de a adăuga valoare, de a oferi servicii economice, eficiente și eficace.
11. Procesul de gestionare a riscului de fraudă și corupție implică:
- identificarea riscurilor aferente obiectivelor entității, inclusiv a celor datorate factorilor intern și externi, la nivel de entitate și la nivel de activități;
  - evaluarea riscurilor prin estimarea semnificației și probabilității producerii acestora;
  - stabilirea acțiunilor ce trebuie întreprinse.
12. Riscurile de fraudă și de corupție, precum și măsurile de control în vederea diminuării acestora sunt rezumate, după cum urmează (liste non-exhaustive):
- a) **Riscuri de fraudă și corupție:**
- Evitarea, manipularea măsurilor de securitate, inclusiv divulgarea informației confidențiale;
  - Manipularea sistemelor informaționale, inclusiv introducerea, eliminarea sau modificarea neautorizată, intenționată a datelor informatice;
  - Manipularea datelor sau a documentelor financiare și contabile;
  - Plățile nefondate, nejustificate;
  - Furtul la nivelul casierilor;
  - Falsul și falsificarea în înscrierile contabile, manipularea în raportarea

- patrimonială;
- Furtul de informații relevante, deturnarea de fonduri, de bunuri sau alte active;
- Abuz de bunuri sociale;
- Falsificarea și manipularea contractelor încheiate;
- Falsificarea, manipularea actelor decizionale;
- Corupția cu clienții, înțelegeri secrete între personal și furnizorii de bunuri și servicii, acceptarea de la diverși beneficiari de servicii publice a beneficiilor nemeritate;
- Conflictul de interese;
- Favoritism, trafic de influență;
- Abuz de putere;
- Funcții sensibile ocupate de una și aceeași persoană o perioadă îndelungată de timp;

b) Elemente de prevenire a fraudei și corupției:

- Implementarea, dezvoltarea și consolidarea unui sistem eficace de control intern;
- Asigurarea securității păstrării bunurilor materiale;
- Securizarea accesului la sistemele informaționale;
- Asigurarea transparenței tuturor activităților derulate;
- Evaluarea ex-ante a procedurilor de achiziții publice, a tranzacțiilor cu risc major de fraudă;
- Segregarea sarcinilor, consolidarea supravegherii activităților ce implică riscuri majore; Implementarea procedurilor de control adecvate proceselor, inclusiv utilizarea principiului „patru ochi”;
- Instituirea rotației funcțiilor sensibile;
- Stabilirea unei politici adecvate de recrutare a personalului;
- Promovarea principiilor de conduită etică, asigurând formalizarea regulilor de comportare;
- Identificarea continuă și managementul riscurilor de fraudă;
- Asigurarea sancționării faptelor de fraudă comise.

VI. SISTEMUL DE CONTROL INTERN

13. Controlul intern este un sistem organizat și implementat de management și întregul personal al entității, menit să furnizeze o asigurare rezonabilă cu privire la îndeplinirea obiectivelor entității, având în vedere:

- eficiența și eficacitatea operațiunilor;
- conformitatea cu cadrul normativ și regulamentele aplicabile;
- siguranța și optimizarea activelor și pasivelor;
- fiabilitatea, siguranța și integritatea informației.

14. Existența unui sistem eficient de control intern, care înglobează activități specifice pentru prevenirea și/sau detectarea precoce a fraudelor, reprezintă un rol important în tratarea riscurilor de fraudă.

Managerii entității trebuie să implementeze proceduri de control adecvate pentru procesele cu riscuri sporite de fraudă. Un factor important, care contribuie la probabilitatea că un angajat va comite un act de fraudă este oportunitatea. Managerii trebuie să analizeze oportunitățile pe care angajații le-ar avea pentru a comite fraudă, și să ia măsuri pentru diminuarea riscurilor.

VII. DETECTAREA FRAUDELOR

15. Detectarea fraudelor se poate realiza prin recepționarea informației din diferite surse, cum ar fi: audiență, scrisori, telefon de încredere, poștă electronică, controale, inspecții etc.

VIII. INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR

16. Orice fraudă care este detectată sau suspectată trebuie să fie raportată imediat conducerii Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”. În cazul în care vor exista argumente temeinice, conducerea Î.S. Rezervația Naturală „Codrii” va dispune inițierea procesului de investigare a fraudei.
17. În vederea aplicării eficiente a prezentei politici, angajații sunt încurajați să semnaleze fraude/suspiciuni de fraudă, în cazurile în care dispun de astfel de informații.
18. Periodicitatea și modul de accesare a informației de semnalare a fraudelor/Suspiciunilor de fraudă, vor fi stabilite în mod de lucru de către inginerul-șef silvic.
19. Angajații care semnalează fraude/suspiciuni de fraude sunt în drept să-și păstreze anonimatul, deși indicarea datelor personale ale acestora ar facilita desfășurarea investigării fraudei/suspiciunii de fraudă.
20. Informația semnalată trebuie să fie exactă, cu referințe detaliate, cum ar fi: persoanele implicate; locul și perioada; fraudă/ suspiciunea de fraudă, alte informații utile.
21. Informația nefondată, fără indicii concrete și dovezi obiective, nu va fi examinată.
22. Rezultatele investigării vor fi raportate Directorului Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”.
23. Deciziile cu privire la aplicarea prevederilor cadrului normativ în vigoare sau înaintarea materialelor organelor abilitate vor fi luate de către conducerea Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”.

IX. CONFIDENȚIALITATE

24. Toate informațiile primite/cunoscute cu privire la fraude/suspiciuni de fraudă vor fi tratate în mod confidențial pe parcursul investigării. Rezultatele investigațiilor vor fi divulgate sau discutate cu persoane relevante, doar la decizia conducerii.
25. Confidențialitatea informației aferentă actelor frauduloase raportate este importantă pentru a evita deteriorarea reputației persoanelor suspecte, ulterior găsite nevinovate.

X. RESPONSABILITĂȚI

26. Conducerea Î.S. Rezervația Naturală „Codrii” este responsabilă pentru stabilirea și menținerea unui sistem de control intern, care să asigure realizarea cu succes a obiectivelor și atribuțiilor subdiviziunilor entității.
27. Conducerea este responsabilă de:
  - implementarea, dezvoltarea și consolidarea sistemului de control intern pentru a reduce riscul de fraudă;
  - identificarea și evaluarea riscului de fraudă ca parte componentă a riscului operațional;

- implementarea și testarea măsurilor de control pentru prevenirea și detectarea fraudelor;
  - raportarea corespunzătoare a fraudelor/suspiciunilor de fraudă în cazul în care acestea au avut sau pot să aibă loc.
28. Personalul de toate nivelele are datoria să asigure protejarea activelor, utilizarea rațională și eficientă a resurselor, protejarea și menținerea reputației entității.
29. În cazul în care salariatul a primit sau i s-a oferit de la terțe părți cadouri sau beneficii de orice natură, care depășesc limita stabilită de cadrul normativ și oferirea lor este legată în mod direct sau indirect de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, salariatul trebuie să informeze conducerea.

XI.DISPOZIȚII FINALE

34. Prevederile prezentei Politici intră în vigoare la data aprobării.
35. Politica antifraudă a **Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”** va fi plasată pe pagina web cu acces nerestricționat pentru toți utilizatorii.

MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA „MOLDSILVA”

REZERVAȚIA NATURALĂ
„CODRII”

МИНИСТЕРСТВО ОКРУЖАЮЩЕЙ
СРЕДЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНСТВО „МОЛДСИЛВА”

ПРИРОДНЫЙ ЗАПОВЕДНИК
«КОДРИЙ»

ORDIN
ПРИКАЗ

din 03 martie 2022

Nr. 15-p

***Cu privire la aprobarea și punerea
în aplicare a Politicii Antifraudă
și Anticorupție a Î.S. R.N., „Codrii”***

În contextul prevederilor Legii integrității nr. 82 din 25.05.2017, Legii privind controlul financiar public intern nr. 229 din 23.09.2010, Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 189 din 05.11.2015 cu privire la aprobarea Standardelor naționale de control intern în sectorul public, precum și în contextul intensificării controlului intern managerial în direcția gestionării conforme a fondului forestier și cinegetic, respectării normelor tehnice aferente gestiunii resurselor naturale, combaterii tăierilor ilicite și neadmiterea sustragerii ilegale a patrimoniului public administrat din partea personalului implicat în administrare, utilizării abuzive a fondurilor publice, a risipei, fraudei și altor forme de corupție, intensificării măsurilor antifraudă eficace și proporționale, promovării unei culturi a responsabilității și integrității publice, abordării proactive, structurate și direcționate a gestionării riscului de fraudă, necesității utilizării în cadrul întreprinderii a unei politici antifraudă și anticorupție și care trebuie să acopere următoarele subiecte: i) strategii pentru dezvoltarea unei culturi antifraudă; ii) alocarea responsabilităților pentru combaterea fraudei și corupției; iii) mecanisme de raportare a suspiciunilor de fraudă și corupție; iv) cooperarea între angajați în domeniul raportării actelor de corupție și fraudă,

ORDON:

1. Cu data prezentului ordin se aprobă și se pune în aplicare *Politica Antifraudă și Anticorupție în cadrul Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”*, conform anexei.
2. Întreg personalul angajat în cadrul întreprinderii se obligă să se familiarizeze și să cunoască principiile fundamentale ale *Politicii Antifraudă și Anticorupție în cadrul Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”*, să respecte normele de etică adoptate în cadrul întreprinderii, să fie responsabili de propriul său comportament în exercitarea atribuțiilor de serviciu.
3. Vice-directorul, *Jardan Natalia*, să publice pe pagina web a întreprinderii prezentul ordin, în scopul îmbunătățirii nivelului de transparență a activității întreprinderii, asigurării accesului surselor de informare în masă a publicului larg la informația de interes public.
4. Se abrogă ordinul Î.S. Rezervația Naturală „Codrii” nr. 34-p din 21 aprilie 2021 „*Cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a Politicii Antifraudă și Anticorupție a Î.S. R.N., „Codrii”*”.
5. Specialistul resurse umane, secretară, *Ambroci Liubov*, să aducă prezentul ordin la cunoștința tuturor angajaților, contra semnătură.
6. Controlul executării prezentului ordin mi-l asum.

Director

Iurie CIOARĂ